

Civîna Stockholmê

Civîna Kurmancî ya 61an rojên di navbera 9 – 16.12.2017an de li Kitêbxaneyê Kurdî li bajarê Stockholmê hat li dar xistin.

Di vê civînê de li ser van babetan hat kar kirin: Peyvên ji Berrîya Mêrdînê, Hin peyvên hêla başûrê Wanê, Hin peyv ji "Nameyek Şernexê", Hin peyvên ji devoka Zaxoyê, Ferhengoka Ehmedê Nalbend û Hin peyvên kêmnas/ nenas.

Herweha li ser çapkirina berhevoka 60 hejmarên Kurmancîyê gotûbêj hatin kirin, dîtin û pêşniyar hatin pêşkêş kirin. Li ser

rastkirina hemû hejmarên wê xebatek hat parve kirin û her hevlekî li ser beşa xwe kar kir.

Ev hevalên han beşdarî civînê bûn: Rênas Awdal (Zaxo), Mistefa Aydogan (Mêrdîn), Michael Chayet (Washington), Elîşêr (Wan), Newzad Hirorî (Dihok), Hemîd Kiliçaslan (Mêrdîn), Emîn Narozî (Batman), Selam Nûman (Qamişlo), Zinar Soran (Dêrik), Têmurê Xelîl (Rewan), Reşo Zîlan (Agirî).

Berhemên ji xebata vê civînê li vê jêrê tene pêşkêş kirin.

Hin peyvên hêla Başûrê Wanê

- III -

Amadekar: Mele Şeban TURGUT û ELÎŞÊR

kurdî	tirkî	fransizî	ingilîzî
ranî: siwax	sıva	enduit	plaster
ringêle	uzun tüylü koyun	mouton à poils longs	long-haired sheep
qewam: dara du çiqil ya pê serê kopal ditewînin	baston başını bükmede kullanılan ucu çatalı ağaç	petite fourche en bois utilisée pour courber un bâton pour le transformer en canne	tree branch used for bending cane
çiçilik; çiqil	duvara çakılan ağaç askılık	crochet en bois planté dans le mur	wall climbing tree hangers
qirame	kar yığı	amas de neige	snow drift
qormatîx; kamax	kalça	croupe, fesse	hip
qumç	hotozlar da ek süs	ornement ou parure de coiffe traditionnelle de femme kurde	extra adornment for Kurdish women headdress
salte	balık avlama sepeti	panier à pêcher des poissons	basket for trapping fish
sehusû	malumat, bilgi	information, nouvelle de (qqn)	news, data
semixî	yarı sönmüş	mi-éteint (feu)	semi extinguished (of fire)
sicêf	yorgan, aba vs süsü	ornement de couette ou d'aba	ornaments of aba, quilt etc.
sîvok	dik iniş	descente abrupte, pente abrupte	steep slope
solh	darı samanı	paille de millet	millet hay
sute	keklik tuzağı	piège à perdrix	partridges trap
şaxdurbên	burma boynuzlu koç	bélier aux cornes bouclées	curled-horned ram
şaxbinoje	kısa boynuzlu koç	bélier aux cornes courtes	short-horned ram
şeliqîn	derisi soyulmak	être dépouillé, être écorché, peler	to be skinned
şora	alabalık yumurtası	œuf de truite	redds of char
tahtî; kulav	keçe	feutre	felt
taqa paresûyê	kaburga yüzü	face d'une côte, d'une côtelette	side of a rib bone
tepiik	kunduz tuzağı	trappe pour castor	beaver trap
têrtîk	tuvalet	toilette	toilet, wc
tirtîl; qîtîk, tût	çelik (çelik çomak oyununda)	bâtonnet (dans le jeu de bâtonnet)	short stick in piggy game
tiyan; tan	ağaç dallarından örülüp sıvanan duvar	mur fait de branchages tressés et enduits de terre battue	wattle wall
tomik; tomk, tovik, lextik, êm, qût	yem	foin	fodder
toş	bela, felaket	catastrophe, désastre, calamité	catastrophy
ture	bir yıllık sürgü	rejeton ou brindille d'un an	yearly twig
tûş kirin	belasını aramak, sataşmak	chercher querelle, harceler	to put someone into trouble
vizk; gupik, serpelî	penisin baş kısmı	gland de la verge	glans
xwanik	bir yemlik ot yığını	brassée d'herbes suffisante pour un repas	a pile of grass
wîrt; korik, kwîrik — latînî (tilletia tritici)	buğday sürmesi	carie du blé	wheat smut
zirtîlîn	sıcaktan tanelerin olgunlaşmadan büzülerek kuruması	(grains de céréales) s'assécher avant maturation sous l'effet de fortes chaleurs	grain burnt by heat before coming to maturity
zivirçe, çirik, sêlimî	peynir rostosu, kızartılmış peynir	fromage rôti ou frit	fried cheese
alevizk	vajina	vagin	vagina

Devoka Zaxoyê

Amadekar : Rênas AWDAL

kurdi	tirkî	fransizî	ingilizî
şinate; xelebalix	şamata	tohu-bohu, vacarme	hubbub
qirîsk; çirûsk	kıvılcım	étincelle	spark
mirîto	gamli, üzgün, sıkıntılı	triste, chagrin, déprimé	depressed
vil; nerm	yumuşak	doux, tendre, mou	soft, overripen
vil kirin; nerm kirin	yumuşatmak	adoucir, amollir	to soften, to make overripen
vil bûn	yumuşamak	s'adoucir, devenir doux, se ramollir	to soften, to become overripen
berhesan	bileyi taşı	Pierre à aiguiser	sharpening stone, whetstone
avşrafk, avşorafk : sûravk	salamura	saumure	brine for pickling
vezelandin	uzatmak	allonger, étendre	to stretch out
damil; dehmên, dehman, dam	etek	jupe	skirt (of a dress)
şelandin	yük hayvanlarının koşum takımını indirmek	débâter	to take off pack-saddle
veşelandin	soyundurmak, soymak-	se déshabiller, se dévêtir	to undress, take off clothes
tîsanê : di hejmara 29an de li peyva "qaç"ê ya babeta "hinek listikên gelêrî" binihêre.	bk. qaç, geleneksel oyun, in Kurmancî N°29	voir qaç, jeu traditionnel, in Kurmancî N°29	see qaç, traditional game, in Kurmancî N°29
tîrbilkanê : di hejmara 29an de li peyva "hingilyo" yê ya babeta "hinek listikên gelêrî" binihêre.	bk. hingilyo, geleneksel oyun, in Kurmancî N°29	voir hingilyo, jeu traditionnel, in Kurmancî N°29	see hingilyo, traditional game, in Kurmancî N°29
tomnûk; tomik	tuzak, hapis	piège, cachot	trap, dungeon
eloelok, eloşîş, şamî	hindi	dinde	turkey
kulaf	kedi tırnağı	griffe de chat	claw of cat
şerxîtin	dolaşmak (ip için)	s'emmêler (fil, corde)	to tangled up, entangled (of thread)
şêlobêl	karışık	confus, instable	unstable, in turmoil
pizo; pito	erkek bebek	bébé mâle	baby boy
hito; hitê; pitê	kız bebek	bébé femelle	baby girl
kimkimark	kertenkele	lézard	lizard
tîfş; zûl	dilim (karpuz, kavun ve kabaklar için)	tranche (de melon, pastèque)	slice (of melon etc)
kwîzî	dilim (meyveler için)	quartier (d'un fruit)	slice (of fruit)
binçenganê	güreş	sport : lutte	wrestling
binkeşanê	güreş	sport : lutte	wrestling
pêçîqik; pêzirav	çırpı bacak	jambe effilée, fine	thin leg
dilwaswas; waswasî, taswasî, paswasî	vesveseli, tasalı	suspicieux, soupçonneux, méfiant	douting, suspicious
gotgotk	söylenti	rumeur	rumours

Hin peyv ji "Nameyek Şernexê" ya pirtûka Evdirehman Gundikî - II -

Amadekar : Mistefa AYDOGAN

kurdi	tirkî	fransizî	ingilizî
destbizavî kirin	elini çabuk tutmak	se hâter, se dépêcher	to hurry up
devcew; devhevrîng, devqilix	kırkı izi	tondeuse (de mouton)	shears
dîqîk; dûxa çîyê	geçit zirvesi	point culminant d'une passe de montagne	high point of mountain pass
dirb	patika yol	sentier	path
dirêşûşk; derzîya mêşan û hwd	arı iğnesi	aiguillon à venin (d'abeilles, etc.)	sting, stinger
dolik	suyu kurumuş oyluk	sillon drainé	draine furrow
dolûba	rüzgarla dönme	tourbillon	whirl
dûndan	zürriyet	descendance	descendant
enîsîteyr	alında yıldız akıtma olan at	cheval qui a une tache blanche en forme d'étoile sur le front	horse with a white star on its forehead
êwirgeh, hêwirgeh	konaklama yeri	gîte, étape	place to stay
fehlehêsp, hêspê fehî	kısırlaştırılmamış at	étalon, cheval non castré	stallion
fengêrî; fenbazî	hile	tricherie	trick
ferx	hayvan yavrusu	petit d'un animal, d'un oiseau	young of an animal, chick of birds
fûrek	uçucu (sıvılar için)	volatil, qui s'évapore	volatile (liquid)
gezik	gez	cran de mire	rear sight
sêrik	arpacık	guidon (d'une arme à feu)	front sight
gêwil	moral	humeur, moral	mood, temper, humour
girofk; girofik	yumak	pelote	ball of yarn
gorangeh	yazlık açık hava toplanma yeri	lieu de rassemblement estival en plein air	open air meeting place during summer
gorisî	bağdaş	jambes croisées et pliées	to sit cross-legged
guhveçingî... kirin	kulaklarını dikmek/ kabartak	dresser les oreilles	to prick up one's ear
gulat	topak, top	balle, boule	ball, lump
gulbişkêv	çiçeklerin açma zamanı	saison de floraison	season of opening of blossoms
gunhîl; guhnêr	dağ keçisinin çiftleşme zamanı	période d'accouplement des bouquetins	mating season for mountain goats
telaştin	yontmak	tailler, raboter	to plane
hewînk, hewîng, hewîngeh	barınak, barınacak yer	abri	shelter
hevsû	komşu	voisin	neighbour
kavişkî; kawêşkî, kalvêjî	erginlik öncesi doğum	naissance prématurée	pre-mature birth
kabreş	kara bacaklı (atlar için)	qui a des jambes noires (cheval)	black legged (horse)

Devokê Berrîya Mêrdînê -XI-

Amadekar: Hemîd KILIÇASLAN

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
som şkenandin; sirra yekê şkenandin	itibarını düşürmek	porter atteinte à la réputation de qq'un	to harm someone's reputation
dox; doz	dava	cause	legal case, cause
nalçe	topuk demiri, nalça	renforcement en fer du talon des chaussures	steel heel plate
nangenimî kirin; xweşmerdî kirin	yalakalık etmek	se montrer obséquieux	to bootlick
navdil	yemek borusu, kalp ve ciğerlerin ortak adı	nom familial commun du tube digestif, du cœur et des poumons	common name for gullet, heart and lungs
navpî, navpîl	omuz arası	partie supérieure du dos située entre les épaules	upper back
nazbalîf; nazbalîşk	işlemeli yastık	traversin d'apparat brodé	decorated pillow
nebedî, nebedîr	gözden kaybolmak	qui disparaît, perdu de vue	disappearing
nebî nebî	sakin ha !	que cela n'arrive jamais ! jamais	don't you dare !
nehişî	şuursuz	inconscient, qui a perdu connaissance	unconscious
nemes	saç-baş kepeği	pellicule (de cheveux)	dandruff
simîtfî	karık	éblouissement des yeux par la neige	photokeratitis
çixat	kibrit	allumette	match
niqîrîsk	1. hıçkırık, 2. son nefes	1. hoquet, 2. dernier souffle	1. hiccup, 2. last breath
niqîniqank	çerez, abur cubur	amuse-gueule	snacks
nişûg, pozank; kêf	enfiye	tabac à priser	snuff
nivîşt	muska	amulette	amulet
nîvsîtil	orta boy kazan	chaudron de taille moyenne	middle-sized boiler
nuqurçandin; niçandin, niqurçk lê dan	dürtmek	aiguilloner, pousser du coude	to jog
nuqurçandin; niçandin, niqurçklêdan	dürtme	touche légère, incitation	jog
nuqurçk; niç	dürtü	aiguillon, touche incitative	jog
ofandin: <kulên xwe ofand>	muradına ermek	accomplir ses vœux	to fulfill one's wishes
paç, xeftan	kaftan	caftan	kaftan
ji hev pak bûn	ödeşmek	apurer ses comptes, être quitte l'un envers l'autre	to settle accounts
palik girê dan	işe başlamadan elbiselerini toparlayıp bele bağlamak	rassembler et attacher autour de sa taille ses effets avant de se mettre au travail	to gather clothes and tie belts before starting work
paşgotinî	dedikodu, gıybet, çekiştirme	médisance, commérage	backbiting
pêşil	küçükbaş hayvanlarda ön kısım	partie avant d'un ovin	front half of lamb
paşil	küçükbaş hayvanlarda arka kısım	partie arrière d'un ovin	back half of lamb
paşmêr	artçı	homme d'arrière-garde	rear guard
paşmêrfî	artçılık	arrière-garde	rear guarding
paşopêş	ters yüz	à l'envers	backwards
paşpaşkî	geriye doğru	vers l'arrière, en arrière	rearward
patpatk	mantar tabancası	pétard	banger, firecracker
pelik	pul	paillette	sequins
pelîse	darmadağın	éparpillé, en désordre	messy
pelte: <hêka pelte>	kabuğu iyice sertleşmemiş yumurta	œuf à la coquille peu dure	premature (egg)
pêşik	(gıysilerde) etek	pan (d'un vêtement), jupe	skirt (in clothes)

Ji Baxê Kurda: sercemê dîwana Ehmedê Nalbend Berg 1 - III -

Amadakar: Newzad HIRORÎ

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
pal vedan	yaslanmak	s'adosser	to sit leaning against something
bexş (m.)	af, bağışlama	amnistie, pardon	amnesty
hîn	serin	fraîs	cool
dilhîn	ferahlaticı	rafraîchissant, réconfortant	refreshing
çir	ısrarcı	insistant	insistent, nagging
mirîd	mürîd	disciple, adepte	disciple, follower
duqat	iki kat	double, à deux étages	double
hat û bat; hatnehat, çûnûnehat	dönüşü olmayan yol	sans retour	irreversible
şevberat (= şeva nîva meha şe'banê); şeva beratê	berat gecesi	la nuit du milieu du mois de chaban (8 ^e mois du calendrier musulman, de l'hégire)	night of mid shaban (the 15 th of the eighth month of the islamic lunar calendar)
veman (tnp.)	kalmak	rester en arrière, être laissé en arrière	to be in arrears, to be left behind
rasterê	doğruca, direkt	chemin direct, droit chemin	straight
rasterê kirin	doğru yola getirmek	ramener sur le droit chemin	to guide to the right/straight way
qurot	sakat, malul	invalide, handicapé	disabled, impaired, handicapped
kelotin (tp.) (dikeloje); kotin	kemirmek	ronger	to gnaw, to nibble
'emel kirin; peyda kirin	bulmak, elde etmek	trouver, pourvoir, obtenir	to obtain, to find
serbar (n.)	ekstra yük	surcharge	extra load
qeşabestî; qeşagirtî	buztutmuş, donmuş	gelé, congelé	frozen
tirrîbilind; bitirr	kibirli	arrogant, prétentieux, plein de morgue, snob	snobbish, arrogant
hilê xistin;	bir şeyin olmasına neden olmak	causer, provoquer	to cause to happen, to provoke
zever (m.)	güç, kuvvet	force, puissance	power, strength
hemer	tıka basa yemiş	gavé, repu	gorged (of eating greedily)
dalehî (m.)	yakınma, sitem	reproche amical	friendly reproach
fer	gerekli, zorunlu	nécessaire, obligatoire	essential
tekye (m.)	tekke	couvent de derviche	dervish monastery

Hin peyvên kêmnas – nenas

- VIII -

Amadekar: Reşo ZÎLAN

kurdi	turki	fransizî	ingilizî
zelandin: <xwe ji gunehan zelandine> xwe ji gunehan paqij kirin, xwe ji gunehan şuştin berxşo: kesê ku berxan dişo (berî birînê),	günah çıkartmak 1. kuzu yıkayan, 2. kuzuları kırpmadan önce yıkama	se purifier de ses péchés 1. laveur d'agneaux, 2. lavage des agneaux avant la tonte	to wash away sins 1. lamb washer, 2. lamb washing
zîdan nexweşîya reş kepelek; kepenek, kepenek lend: <sube ye sube lend e>: bilind lend girêbend: <muhbeta dilan girêbend e> mil: <helebê vir de mil e> pûr: <pûra mala Simko>: pûr kirin: <mal pûr kirin>: pûrtikandin: <te ew pûrtikand> fisîn; fişîn: <difise, fisîya> fis bûn fisandin; fişandin pifildik: devrût: <birek devrûtê mala Dîbo>: parsûhişk, înadkar riko, rikîno, rikoyî, birik li hev mûm (/mûn) bûn: <em geleki li hev mûm dibûn> dilmeyno: <dema zarok dilmeyno dibe> satircem, satilcan golî: <ava golî> buxur dustan, distan, sêpêk pejrandin pejrîn fûta: şûşebend, camekan xaçhebîn; xiristîyan hebandin	döl eşi, plasenta şarbon basili kepenek yüksek tavşan ini bağlantı yukarı kısım ganimet yağmalamak soyup soğana çevirmek havası boşalmak, hava kaçırmak hava kaçırmak havasını boşatmak kabarcık, su toplaması kendini adanış inatçı dikbaşlı birbirini kırmamak dispepsi zatürre ılık damızlık deve üç ayaklı ocak demiri olgunlaştırmak olgunlaşmak 1. peştemal, 2. havlu vitrin hıristîyan 1. tapmak, 2. tapma, 3. sevmek, 4. aşk	placenta bacille de charbon papillon de blé haut terrier du lièvre lien, attache partie haute, hauteur butin, aubaine piller déplumer, dépouiller se dégonfler, péter se dégonfler dégonfler ampoule, vésicule dévoué têtu, opiniâtre, qui a la tête dure rancunier, têtu être affable, serviable l'un envers l'autre dyspepsie pleurésie tiède chameau reproducteur trépied en fer d'un foyer faire mûrir mûrir 1. tablier en toile, 2. serviette vitrine chrétien 1. adorer, 2. adoration, 3. aimer, 4. amour commerce drainage gueux, indigent, pauvre tout, totalité hurler hospitalité, accueil d'hôtes tout juste, juste maintenant perdre le sommeil j'ai perdu le sommeil s'approcher de quelqu'un Osman s'est approché de moi élégie bâton dont l'une des extrémités est en forme de boule escalader quand jeu de bâtonnet jeu de la balle au prisonnier petit à petit, doucement	placenta bacillus anthracis fasciola hepatica high rabbit's lair bond upper side loot to loot, plunder to rob to run out of air to run out of air to release air (from something) blister devotee stubborn bullheaded, stubborn to be gentle with each other dyspepsia pleuritis lukewarm breeding camel three-legged hearth iron to ripen to ripe 1. apron, 2. towel showcase, window christian 1. to adore, 2. adoration, 3. to love, 4. love shopping, trading drainage, draining poor all to howl, to ululate hostship right now, just now to lose sleep I lost my sleep to come close to someone Osman came close to me threnody end knob wand to escalate when, which time piggy, steel game dodge ball gradually, slowly
kirîn û firotin avbirk şindok tevek; hemû kajtin, lûrîn; kaztin malevanî; mazûvanî, mazûbanî hêşka; hêja; hêca xew teqîsîn; xew tewirîn, xew revîn, xew verevîn <xewa min teqîsî> xwe ranêzîkî yekî kirin; xwe nêzîkî yekî kirin <Ozmîn xwe ranêzîkî min kir> stranên nivatinê; stranên şîne darqoq piçikandin; kîçax; çîçax, kengê tûtê; darqîtik topedar hino hino	alışveriş drenaj sistemi fakir tüm, bütün, hepsi, toptan, hepten ulumak ev sahipliği, konuk ağırlama tam şimdi, biraz önce uykusu kaçmak uykum kaçtı birine yaklaşmak Osman bana yaklaştı ağıt ucu topuzlu değenek tırmandırmak ne zaman çelik çomak oyunu yakartop yavaş yavaş	commerce drainage gueux, indigent, pauvre tout, totalité hurler hospitalité, accueil d'hôtes tout juste, juste maintenant perdre le sommeil j'ai perdu le sommeil s'approcher de quelqu'un Osman s'est approché de moi élégie bâton dont l'une des extrémités est en forme de boule escalader quand jeu de bâtonnet jeu de la balle au prisonnier petit à petit, doucement	shopping, trading drainage, draining poor all to howl, to ululate hostship right now, just now to lose sleep I lost my sleep to come close to someone Osman came close to me threnody end knob wand to escalate when, which time piggy, steel game dodge ball gradually, slowly

Dustan, distan, sêpêk. Three-legged hearth iron

Wirt; korik, kwirik. Tilletia tritici

Kabreş. Black legged (horse)

KURMANCÎ

MAGAZINE LINGUISTIQUE KURDE, supplément du Bulletin de liaison et d'information
© INSTITUT KURDE DE PARIS, 106, rue La Fayette, 75010 Paris - France, Tel. : 00 33 (0)1 48 24 64 64, www.fikp.org
Directeur de la publication : Reşo ZÎLAN, Réalisation : M. HASSAN